کارگاه:
آشنایی با منابع اطلاعاتی علمی الکترونیکی

منبع اطلاعاتی

منبعی براي انتقال و مبادله اطلاعات در واقع منبع اطلاعاتی ابزاري است براي مطلع نمودن افراد و يا ابزاري براي فراهم نمودن دانش در موارد مورد نيازآنها.

انواع منابع کتابخانه اي

الف : منابع چاپی:

کتب و نشريات ادواري، جزوه، بروشور، نقشه، نمودار، پايان نامه، گزارش طرحهاي تحقيقاتی، شرح مذاکرات گردهمائی هاي علمی و تخصصی، استانداردها و پروانه ثبت اختراعات، اختراعات، دفترچه هاي راهنماي راهنماي فنی، بريده جرايد؛ عکس، انتشارات سازمانهاي دولتی و بين المللی ....

انواع منابع کتابخانه اي- ادامه

ب : منابع غیر چاپی:

میکروفیلم، میکروفیش، صفحه، نوار صوتی، نوارهاي ویدئو، فیلم، اسلاید، سایر منابع اطلاعاتی در محیط اینترنت، اسناد و مدارك الکترونیکی؛ دیسکهاي فشرده و نرم افزارها (منابع الکترونیکی)

تعریف منابع الکترونیکی

منابع الکترونیکی، منابعی هستند که با فناوري رایانه در ارتباط هستند یا منابعی که به شیوه هاي الکترونیکی قابل دسترسی می باشند.

تعریف منابع الکترونیکی

منابع الکترونیکی، بسته به شیوه دسترسی به دو دسته تقسیم می شوند:

1. **دسترسی مستقیم** یعنی یک رسانه فیزیکی در اختیار باشد؛ نظیر رسانهای (مثل دیسک، کاست و سی دي) که باید در یک دستگاه رایانه یا دستگاه جانبی متصل به آن قرار داده شود 0

2.**دسترسی از راه دور** یعنی هیچ رسانه فیزیکی [توسط کاربر] بکار گرفته نشود. دسترسی از راه دور فقط با استفاده از یک دستگاه ورودی -خروجی (مثل پایانه) متصل به یک نظام رایانهای (مثل منبعی در شبکه) یا با استفاده از منابع ذخیره شده دردیسک سخت یا دیگر ابزارهای ذخیره سازی انجام می گیرد.

ویژگی منابع الکترونیکی از دیدگاه باکلند

- محلی نبودن
- استفاده همزمان
- سهولت نسخه برداري و انتقال
- انعطاف پذيري بالا (ويرايش وتركيب باساير اسناد)
- حجم كم
- هزينه پايين تر(در سفارش، فراهم آوري، نگهداري و ارائه خدمات)
- سرعت بالاي روزآمد سازي
- امكانات جستجوي سريع و دقيق و نقاط دسترسی متعدد
- امكانات چند رسانه اي

انواع منابع اطلاعاتی الکترونیکی درکتابخانه ها

منابع الکترونیکی داراي انواع متعددي هستند که عبارتند از :

- **منابع الکترونیکی الکترونیکی ناپیوسته** : منابعی هستند که روي ROM-CDیا فلاپی دیسک قابل دسترسی هستند بر و روي یک کامپیوتر منفرد و مجزا مورد استفاده قرار می گیرند . مانند مواد و منابع همراه
- **منابع شبکه اي** : منابع کتابشناختی یا منابع تمام متنی که در روي سرورهاي شبکه اي ذخیره شده و از طریق شبکه سازمان مربوطه قابل دسترسی است .
- **منابع اینترنتی** : منابع کتابشناختی یا منابع تمام متن که با استفاده از یکی از پروتکل هاي اینترنتی قابل دسترسی هستند.

شيوه هاي دسترسی به منابع الکترونیکی درکتابخانه ها

- **منابع ناپیوسته پایگاه هاي اطلاعاتی لوح فشرده نوري**: براي تهیه نسخه هاي روزآمد آنها معمولا باید اشتراك سالانه پرداخت. این منابع روي لوح فشرده یا دیسکت یا و شبکه لوحهاي فشرده نوري ، قابل دسترسی هستند از این قالب بیشتر جهت استفاده از منابع مرجع مثل دایره المعارفها، فرهنگهاي لغت، راهنماها و امثال آن استفاده می شود.
- **فهرست عمومی پیوسته کتابخانه ها یا مراکز اطلاع رسانی**: پایگاه اطلاعاتی از رکوردهاي کتابشناختی، اغلب متعلق به مجموعه کتابخانه اي خاص که امکان جستجو از طریق عنوان موضوع و مؤلف در آن توسط پایانه هاي عمومی وجود دارد.

- **خدمات جستجوي پيوسته:** که معمولا با پرداخت هزینه می توان از آنها استفاده استفاده کرد. اولین شکل ابزار اطلاعاتی اطلاعاتی الکترونیکی الکترونیکی که در دهه 1960 وارد بازار شد، خدمات جستجو و اطلاع رسانی پیوسته بود که توسط میزبانانی مثل دایالوگ، آر بی اس فراهم شد با . استفاده از این امکان ، بانکهاي اطلاعاتی روي سیستم کامپیوتر میزبان نصب شده و بدین وسیله امکان جستجو براي کاربران شخصی یا کتابخانه ارائه می شد . کاربران با استفاده از ارتباط تعاملی و با استفاده از کامپیوتر و کانالهاي ارتباطی به وسیله سیستم رایانه میزبان جستجو میکردند. بعضی از کاربران با استفاده از ارتباط تعاملی و با استفاده از کامپیوتر و کانالهاي ارتباطی به وسیله سیستم رایانه میزبان جستجو میکردند. بعضی از مشهورترین این خدمات مثل DialogeWeb، First Search ،Ovid online and LexisNexis،OCLC می باشند.

شيوه هاي دسترسی به منابع الکترونیکی درکتابخانه ها- ادامه

- **منابع اینترنتی اینترنتی رایگان و غیر رایگان:**

در ارتباط پیوسته جستجوگر از طریق پایانه مربوطه، به واحد پردازش مرکزي رایانه اي دیگر متصل به و صورت محاوره اي رایانه را مورد پرس و جو قرار داده و پاسخ آنی دریافت می کند

معيارهاي قابل توجه در فراهم آوري منابع الكترونيكی

- جامعه استفاده كننده
- هزينه
- شكل
- محتوا
- سرعت روزآمدسازي

معيار انتخاب بين قالبهاي مختلف منابع الكترونيكی

- ابزارهاي مورد نياز جهت استفاده
- بسامد استفاده
- امكانات جستجو
- دسترس پذيري
- بايگانی
- ماهيت حوزه موضوعی

انواع منابع اطلاعاتی از نظر محتوا

- منابع اطلاعاتی:
- منابع دست اول (اولیه)
- منابع دست دوم (ثانویه)
- منابع دست سوم

منابع اطلاعاتی اولیه Resources Primary

- مصاحبه ها و سخنرانی ها
- طرح هاي تحقیقاتی
- پایان نامه ها
- پروانه ثبت اختراعات
- خلاصه مقالات سمینارها
- نامه هاي دستنویس و الکترونیکی
- شرح وقایع و گزارشات
- دستنوشته ها و مکاتبات
- گزارش گردهمایی ها خلاصه مقالات سمینارها
- آمارنامه ها
- عکس ها
- گزارش گردهمایی ها
- مذاکرات و مباحثات
- مطالعات نظر سنجی
- مقالات ژورنالها

منابع اطلاعاتی ثانویه Resource Secondary

- کتابها ومنابع نقد و بررسی
- مقالات مروري و نقد و بررسی
- مقالات دست اول
- دایره المعارف ها
- منابع مرجع
- ادواري ها
- ویکی ها
- وب سایتها

منابع اطلاعاتی دست سوم
Resource Tertiary

- نمایه ها
- دست نامه ها
- خلاصه ها

انواع پایگاههای اطلاعاتی

پایگاه های اطلاعاتی پایان نامه ها:

- Proquest Dissertation
- Theses Canada Portal
- Dissertations & Abstract Database
- Networked Digital Library of Theses and Dissertations
- OpenThesis

انواع پایگاههای اطلاعاتی-ادامه

پایگاههاي اطلاعاتی ثبت اختراعات:

- سازمان ثبت اسناد و املاك كشور(اداره كل مالكيت صنعتی)
- سازمان پژوهشهاي علمی و صنعتی ايران
- United States Patent and Trademark Office
- European Patent Office(EPO)

انواع پایگاههای اطلاعاتی-ادامه

پایگاههاي اطلاعاتی کنفرانس ها و سمینارها

- همایش
http://www.bahamayesh.com/
- پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی
http://www.sid.ir/fa/listofconference.asp
- ایران سمینار
http://www.iranseminar.com/
- ایران کنفرانس
http://www.iranconferences.ir/
- پایگاه اطلاع رسانی کنفرانس ها و همایش هاي ایران
http://www.conferencealert.ir/default.aspx